אורלאנס ומדווח על המהומות הגזעניות המחפירות שהשחירו את פני ארצות־הברית

הכושים ואת היהודים, „הזוממים לחסל את הגזע הלבן". „השופט־רייט הוא פושע בן־כלבים!" קרא אחד הנואמים. כאשר הסתיי־מה האסיפה, החל הפוגרום. עם אור הבוקר הפך הפוגרום לקרב ממש: סכינים, אלות, בקבוקי־מולוטוב. סימטות הרובע הצרפתי הישן הפכו שדה־קרב עקוב מדם. כי הכו־שים לא שתקו, הגיבו על התקפת הלבנים בהתקפה משלהם. לולא התערבותה המכר־עת של המשטרה, היתה נערכת שחיטה הד־דית.

שוטרי ניו־אורליאנס הפעילו מכונגיות־כיבוי, עצרו כל מי שנראה להם חשוד, הס־תערו באלותיהם על המפגינים. תוך יום אחד נעצרו קרוב ל־300 איש — רובם כושים. פעולה זו הצילה זמנית את המצב. כי אחרי שהושב השקט המתוח, לא היתה כל עילה למושל דייביס ללכת בעקבות פאובוס ולהזעיק את המשמר הלאומי (ה־לבן) לשמור על השקט ולמנוע דרך אגב את מיזוג הכיתות.

★ ★ ★

דם שחור ודם לבן

הדבר הראשון בהגיעי לניו־אורליאנס היה לקנות עתון כושי. על דף אחרי דף של הפיסבורג קורייר היו רשומים מאורעות השבוע האחרון. קטעים לדוגמא:

✶ הנואמים באסיפת מועצת האזרחים הלבנים שואפים, כנראה, למישרות פוליי־טיות גבוהות. הקהל קרא: „רוצים את ואג־נר (אחד המסיתים) כראש־העיר!" קבוצה אחרת צווחה: „ריינאך יהיה מושל!" עליהם לדעת כי אנשים מסוגם של ריינאך וואגנר לא יתפסו לעולם תפקידים גבוהים במימשל של לואיזיאנה, ביחוד אחרי הפרעות של יום השלישי האחרון. אם בכל זאת ייבחרו לתפקידים כאלה, יהיו מטרות גלויות לרצח בידי קיצוניים מהצד השני.

✶ כרטיס העתונאי שלי איפשר לי תנועה חופשית, מסביב לבית־הספר. אבל הוא לא הגן עלי מפני מטר של קללות ו־עבוטות מבחילים מצד המפגינים הלבנים. אחד מהם שאל אותי: „איך זה להיות מי־זר שחור?" לא עניתי. התשובה הקלה ב־יותר היתה גוררת התפרצות המונית... עברתי הלאה. מולי התקדמה קבוצה של צעירים לבנים, שצעדו בסך, לכל רוחב ה־מדרכה. היה ברור שלא התכוונו לפנות לי דרך. ירדתי מהמדרכה, כדי לא להתנגש עמם. על ידי כך נאלצתי לדרוך על הדשא של אחד הבתים לצד הכביש. בעל־הבית הלבן צווח לעומתי: „הסתלק מרכושי, שחור מזוהם!"... מישהו קרא לי: „כושי של כרושצ'וב!"

עם העתון ביד, פניתי למשרד האיגוד הלאומי לקידום האדם הצבעוני — הארגון הכושי הגדול, המנהל למעשה את המערכה למען שחי־זכויות. ראשי הארגון, שני עור־כי־דין, לא היו במקום. הם נסעו לבאטון רוג' לנהל את המלחמה המשפטית נגד ה־מושל. גבר אלגנטי, ביונסמן אמריקאי לכל דבר פרט לצבע עורו, הציע את עזרתו. היה זה ארנסט א. קארי, מנהל העסקים של ה־קורייר. במכוניתו ההדורה (כל מכונית כאן הדורה) יצאנו לסיור בעיר.

עברנו ברובעי המגורים הנקיים, ברחו־בות המסחריים. „המשונה," הסביר לי, „הוא שדווקא בניו־אורליאנס יש מידה של סובלנות גזעית, שאינה רגילה בשאר מדינות הדרום." בעיר זו קיימים רובעים ש־בהם מתגוררים כושים ולבנים זה לצד זה. כאשר החליט בית־המשפט, לפני שנתיים, כי יש לבטל את ההפרדה הגזעית באוטו־בוסים העירוניים, התבצע הדבר כמעט ללא התנגדות. מועצת האזרחים ניסתה גם אז לארגן פרעות, אך כוחה לא היה עדיין די חזק.

לכושים כאן יש 14 חברות ביטוח משל־הם, כ־30 חנויות כל־בו, שלוש חנויות הלבשה, 11 בתי־ספר תיכוניים ובית־חולים פרטי. ביקשתי לראות את בית־החולים.

מבחוץ, זהו בנין מודרני מבהיק. מבפ־נים, הרושם עז עוד יותר: מסדרונות מוא־רים ונקיים, חדר המתנה מרוהט בטוב טעם. החדרים מאווררים ומרוחחים. לכל חדר טל־פון ואמבטיה. אלא ששיא זה של התקדמות והישגים מסמל גם את הטראגדיה של ה־כושים כאן. אולי עוד יותר מהשלטים הקט־נים, הקבועים על כל תחנת אוטובוסים ו־חדר־המתנה, המכריזים „ללבנים בלבד" או „לשחורים".

כי בית־חולים זה ניבנה מפני שאין כושי יכול להתקבל בבית־חולים לבן. הוא נבנה מתרומות של כושים, ובעזרת הלוואה של הממשלה הפדראלית. רופאיו כמעט כולם כושים. אחיותיו ועובדיו המינהליים — כושים כולם. ללבן אסור להתאשפז בו כי חוק המדינה אוסר מיזוג, בכל שטח שהוא, של שני הגזעים. אסור, למשל, על פי ה־חוק, לכושים וללבנים להשתמש באותו ברז של מי־שתיה, באותו בית־שימוש או באותו בית.

כאשר מישהו תורם דם, חייב בנק הדם לרשום בבירור על הבקבוק „גזע לבן" או „גזע שחור". ואסור, בשעת העירוי, לתת דם „שחור" לאדם לבן, או להיפך. העובדה שהמדע הוכיח שאין כל הבדל ביולוגי בין דם „שחור" לבין דם „לבן" מאותו סוג, אינה משנה מאומה לגבי החוק. אם יעז רופא להזרים דם כושי לעורקי אדם לבן — אפילו כדי להציל את חייו — ייאסר ורשיונו ישלל ממנו.

★ ★ ★

שערי גיהינום

זב רוכם של הרופאים הכושיים ב־בית־חולים פלינט־גודריג' הם ילידי ניו־אורליאנס.

בניו־אורליאנס יש, אמנם, פאקולטה טו־בה מאוד לרפואה. אבל סטודנטים כושיים אינם יכולים להתקבל בה. בניו־אורליאנס יש בתי־חולים טובים מאוד, בהם יכולים רופאים צעירים להשתלם. אבל כושים אינם יכולים להתקבל בהם לעבודה. על כן היו כל רופאי פלינט־גודריג' חייבים ללמוד את מקצועם הרחק מעירם, בצפון.

יש ביניהם, למשל, ד"ר רויס אוסבורן, כיום בן 35. במלחמת העולם שירת בצי ארצות־הברית במזרח הרחוק. הוא אפילו איבד רגל אחת בשירות הדוד סאם. אבל כאשר חזר הביתה והחליט ללמוד רפואה, נאלץ לנסוע לבוסטון הרחוקה. כיום הוא ממונה על מכון הרנטגן של בית־החולים, מפורסם בארצות־הברית כולה בשל שתי המצאות מדעיות.

אפשר להניח שרופא מבטיח זה יהיה בעל עמדה מכובדת בהסתדרות הרפואית. אבל לא כן בניו־אורליאנס. הוא אפילו לא חבר ב־הסתדרות זו. כי ההסתדרות הרפואית היא אמנם כלל ארצית; אבל כדי להתקבל בה, חייב הרופא להיות תחילה חבר באירגון הרפואי של מדינת הוא. והארגון הרפואי של מדינת לואיזיאנה סגור, כמובן, בפני כושים.

אוסבורן והרופאים האחרים עושים עבודה מקצועית ממדרגה ראשונה. אבל — כבני־אדם — אינם אלא אזרחים ממדרגה שניה בלבד.

בן־לחיתי, קארי, הוביל אותי למקום אחר: בית־הקברות של העיר ניו־אורליאנס. מאות הצלבים הלבנים הם מצבת־דראון לאוילות האנושית. כי בית־הקברות מחולק לשניים. מצד ימין של הכביש מותר לקבור רק לבנים. מצד שני: רק כושים. כי בניו־אור־ליאנס, תולים גם על שערי גן־עדן וגיהינום שלטים המכריזים: „ללבנים" ו„לשחורים".

★ ★ ★

הכושי יקבל את שלו

שיחה עברה לאייכמן. תחילה חשב־תי שקארי העלה נושא זה לגמרי ב־מקרה, כמחווה של ידידות אל האורח ה־ישראלי. אבל לא היה זה מקרה. כי אמנם לא אירע בארצות־הברית שום מסע־השמדה נגד הכושים, אבל העקרונות שהפעילו את אדולף אייכמן הם אותם העקרונות המפ־עילים כיום את מועצת האזרחים. שניהם פעלו מתוך העקרון שגזע אחד נחות מן הגזע השני. קארי הבין זאת היטב. „היום הם צועקים: ,נחסל את הממזרים!' מחר עלולים אותם מטורפים לצעוק: ,הכושים ל־תאי הגאזים! אני מניח שזה לא יקרה כאן. אבל העקרון קיים."

קארי דיבר במתינות: „ארצות־הברית מתיי־מרת להנהיג את העולם החופשי. כל עוד לא פתרה את בעיית הכושים שלה — כיצד ישלים העולם עם יומרה זו?" מתחת למתינות זו ביצבצה ההכרה העיקשית כי בעולם של היום לא תיתכן פשרה: הכושי יקבל את שלו.

בת חמש

אוייבת העם

התמונה המחרידה ביותר של 1960 — ילדה כושית בת שש יוצאת מכיתה א', בלוית שני שוטרים מזויינים בלבוש אזרחי. בחוץ קרא לה ההמון הלבן: „שחורה מטונפת!" התלמידים הלבנים החרימו את הלימודים.

טירוף השנאה

אחד בעקרת בית זו, אחת ממאות הנשים הלבנות שבלטו בכל שלבי המאבק המבעית. המשטרה נאלצה לפזר עקרות־בית אלה בסילוני־מים, להרחיקן בכוח מכניסת בית־הספר, שם הסיתו את הגברים להתנפל על ילדי הכושים הלומדים במקום.

* 400 אלף לבנים, 215 אלף צבעוניים.